

V E N D I M
Nr.396, datë 22.8.1994

PËR ARSIMIN 8-VJEÇAR NË GJUHËN AMËTARE TË PERSONAVE TË PAKICAVE

Nisur nga orientimi themelor politik i Republikës së Shqipërisë për të mbrojtur e respektuar të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të individit, përfshirë edhe atë të personave që u përkasin pakicave,

Duke synuar të konkretizojnë në sferën arsimore politikën shtetërore për të krijuar kushtet e duhura për shprehjen, ruajtjen e zhvillimin e identitetit kulturor e gjuhësor të personave që iu përkasin pakicave si dhe nevojën e integritetit të tyre në shoqërinë shqiptare,

Bazuar në ligjin “Për të drejtat dhe liritë themelore të njeriut”, miratuar nga Kuvendi Popullor më 31 mars 1993, neni 26 i të cilit parashikon: “Personat që u përkasin pakicave... kanë të drejtë të mësojnë dhe të mësohen në gjuhën e tyre amtare...”,

Duke pasur parasysh dhe parimet e standardet e parashikuara në Kartën Europiane mbi Gjuhët Rajonale apo të Pakicave, miratuar nga Këshilli i Europës në Strasburg më 5 nëntor 1992, si dhe dokumentet e tjera ndërkombëtare në këtë fushë,

Me propozimin e Ministrisë së Arsimit, Këshilli i Ministrave

V E N D O S I :

1. Personat që u përkasin pakicave kanë të drejtë të mësojnë dhe ose të mësohen në gjuhën e tyre amtare në njësi shkollimi dhe institucione arsimore shtetërore të caktura.

2. Arsimi në gjuhën amtare i pakicave zhvillohet në mënyrë shumëformëshe në përputhje me parimet themelore të edukimit të përgjithshëm në Republikën e Shqipërisë dhe mbi bazën e planeve dhe programeve mësimore të shkollave shtetërore të vendit të përcaktuar nga Ministria e Arsimit.

3. Për t’u mundësuar një pjesëmarrje të barabartë dhe aktive në gjithë jetën ekonomike, shoqërore, politike e kulturore të Republikës së Shqipërisë, të rinjtë që u përkasin pakicave duhet të dinë gjuhën shqipe dhe për këtë qëllim shteti krijon kushtet e nevojshme.

4. Njësitë e shkollimit në gjuhën e pakicave, ashtu si gjithë shkollat e tjera shtetërore, funksionojnë nën mbikqyrjen dhe kontrollin e Ministrisë së Arsimit.

5. Në njësitë e shkollimit ekzistues ku mësohet dhe gjuha amtare e pakicave, nxënësit e këtyre pakicave kanë të drejtë të mësojnë dhe të mësohen në gjuhën e tyre amtare.

Plani dhe programet mësimore, si dhe raportet e përdorimit të gjuhës amtare dhe asaj zyrtare në procesin mësimor të këtyre njësive përcaktohen me akte të veçanta të Ministrisë së Arsimit. Leximi dhe gjuha amtare e nxënësve të pakicave, si dhe leximi dhe gjuha shqipe zhvillohen si lëndë të veçanta. Në kuadrin e programit shkollor, nxënësve të pakicave në këto njësi u krijohen mundësi për të studiuar historinë, traditat dhe kulturën e tyre.

6. Në qendrat e banimit (qytetet dhe fshatrat), ku jetojnë dhe personat që u përkasin pakicave, në rastet kur ka një numër të mjaftueshëm nxënësish të pakicave që i përgjigjet kriterëve të përgjithshme për funksionimin e njësive të shkollimit, ata kanë të drejtë që në kuadrin e sistemit shtetëror të arsimit të detyrueshëm, të mësojnë në mënyrë fakultative gjuhën e tyre amtare. Mënyra konkrete e organizimit të mësimin në këto njësi rregullohet me akte të veçanta të Ministrisë së Arsimit.

Çelja apo mbyllja e klasave të mësimin fakultativ në shkollat ku gjuha amtare mësohet në mënyrë fakultative nga nxënësit e pakicës bëhet me vendim të Prefektit, pasi të merret miratimi i ministrit të Arsimit.

Për çeljen e tyre paraqitet tek drejtori i drejtorisë arsimore të rrethit përkatës një kërkesë e nënshkruar nga prindërit ose kujdestarët e fëmijëve që do të regjistrohen në përputhje me të drejtat e tyre si individë dhe qytetarë. Kërkesa, që duhet të përmbajë listën emërore të fëmijëve sipas regjistrimeve në zyren e gjendjes civile, dorëzohet nga një përfaqësues i prindërve tek drejtori i drejtorisë arsimore të rrethit të paktën 6 muaj para fillimit të vitit shkollor të pritshëm. Pasi bën verifikimet dhe vlerësimet lidhur me plotësimin e kriterëve të përgjithshme për funksionimin e njësive të shkollimit, drejtori i drejtorisë arsimore ia paraqet kërkesën Prefektit shoqëruar me mendimin e tij. Me marrjen e vendimit, Prefekti udhëhiqet nga kriteret e përcaktuara në aktet ligjore, duke pasur parasysh përbërjen dhe rrethanat konkrete të popullsisë në qendrën përkatëse të banimit (qytetit a

fshatit), veçanërisht nevojën për të siguruar në vijimësi kontigjentet e duhura të nxënësve. Vendimi i Prefektit i bëhet i njohur përfaqësuesit të prindërve apo kujdestarëve të interesuar të paktën një muaj para fillimit të vitit të ri shkollor. Kur ky vendim është pozitiv, ai duhet të miratohet me shkrim paraprakisht nga ministri i Arsimit.

Të njëjtat kritere janë të vlefshme edhe në rastin kur autoritetet e lartpërmendura shqyrtojnë e vendosin për mbylljen e një njësie të shkollimit.

Në rrethana të veçanta, kur numri i fëmijëve apo i nxënësve të pakicave është më i vogël se ai i kritereve të përgjithshme, funksionimi i njësive të shkollimit ku mësohet dhe gjuha amtare e pakicave bëhet me vendim të veçantë të ministrit të Arsimit.

Për vitin shkollor 1994-1995 mësimi fakultativ i gjuhës amtare të fillojë me procedurë të përshpejtuar.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KRYETARI I KËSHILLIT TË MINISTRAVE
Aleksandër Meksi